

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 13.10.1971, sp. zn. 1 Cz 94/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.94.1971.1

Číslo: 25/1972

Právní věta: Ak nebola pri prevzatí veci do opravy určená cena za túto službu (§ 229 a § 231 ods. 1 O. z.), nedošlo platne k uzavretiu zmluvy o oprave veci /1/ a v takom prípade organizácia nie je oprávnená zadržat si vec, účtovať poplatok za uskladnenie alebo vec predať.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 13.10.1971

Spisová značka: 1 Cz 94/71

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Služby, Smlouva o dílo

Předpisy: 99/1963 Sb. § 5

§ 132 40/1964 Sb. § 34

§ 224

§ 226

§ 229

§ 231

§ 276

§ 277

§ 278

§ 282

§ 35

§ 457

§ 92

§ 95

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25/1972 sb. rozh.

Ak nebola pri prevzatí veci do opravy určená cena za túto službu (§ 229 a § 231 ods. 1 O. z.), nedošlo platne k uzavretiu zmluvy o oprave veci 1) a v takom prípade organizácia nie je oprávnená zadržat si vec, účtovať poplatok za uskladnenie alebo vec predať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 13. 10. 1971, [1 Cz 94/71](#))

Žalobca sa domáhal, aby žalovanej organizácii bolo uložené vrátiť mu elektrickú vrtačku alebo zaplatiť 280 Kčs a trovy konania. Uvádza, že 26. 2. 1968 zanesol žalovanému do opravy zánovnú vrtačku a žalovaný mu po prevedení opravy vyúčtoval 280 Kčs; táto suma sa zdala žalobcovi vysoká, preto ju odmietol zaplatiť. Žalobca ďalej uvádzal, že pri jednaní v opravovni dal mu pracovník žalovanej organizácie podpísať akúsi listinu, nevysvetlil mu však jej obsah a až pri pokuse o zmier na súde sa žalobca dozvedel, že malo ísť o písomný súhlas s predajom vrtačky, hoci takýto súhlas nedal. Keď neskôr prišiel znovu do opravovne, povedali mu, že vrtačka už bola predaná inému občanovi za 280 Kčs. Na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 15. 11. 1968 žalobca obmedzil svoj návrh len na vrátenie vrtačky.

Okresný súd v Rimavskej Sobote žalobu zamietol. Z výpovede svedka M. K. súd zistil, že žalobca, keď si prišiel pre opravenú vrtačku, nebol ochotný zaplatiť vyfakturovanú cenu opravy. Keď tento svedok vysvetlil žalobcovi, že žalovaný má právo vrtačku predať, ak ju žalobca nechce, žalobca vyhlásil, že žalovaný si môže s vrtačkou robiť čo chce; to žalobca aj podpísal a vrtačka bola predaná za cenu opravy. Súd prvého stupňa na základe takto zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že medzi účastníkmi bola uzavretá dohoda podľa ustanovenia § 92 O. z.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. S poukazom na ustanovenia § 229 a nasl. O. z. uložil súdu prvého stupňa zistiť, či pri odovzdávaní vrtačky do opravy bola žalobcovi oznámená pevná alebo približná cena opravy, či zmenená cena opravy bola žalobcovi dodatočne oznámená a či bolo od neho vyžiadané vyjadrenie o tom, či súhlasí s takouto cenou opravy, či bol riadnym spôsobom upovedomený o vykonanej oprave a keď odmietol opravenú vrtačku prevziať, či bol poučený vhodným spôsobom o tom, že keď účtovanú sumu nemieni zaplatiť, podnik vrtačku predá.

Okresný súd v Rimavskej Sobote po vykonanom dokazovaní žalobu zamietol. Nevzal za preukázané, že by bola žalobcovi pred opravou oznámená predbežná cena opravy. Zo zistenia, že žalobca súhlasil s odpredajom vrtačky, čo na opravenke podpísal, vyvodil súd záver, že medzi účastníkmi došlo k dohode podľa ustanovenia § 92 ods. 1 O. z. a žalovaný bol bez vyčkania lehôt uvedených v ustanovení § 282 O. z. oprávnený vrtačku predať, nie však za cenu opravy, ale za hodnotu vrtačky. Podľa výpovede svedka Š. hodnota vrtačky bola 500 Kčs. Výťažok predaja po odpočítaní ceny opravy mal žalovaný žalobcovi poslať. Keby žalobca bol trval i na druhej alternatíve žalobného petitu, t. j. na zaplatení hodnoty vrtačky, patrilo by mu po odpočítaní ceny opravy ešte 220 Kčs, keďže však žalobca svoj pôvodný návrh upravil tak, že trvá len na vrátení vrtačky, súd žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, že sa jeho žalobe vyhovie. Odvolanie odôvodnil najmä tým, že nedal žalovanému súhlas na predaj vrtačky.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Bol toho názoru, že svedkovia I. a Š. dosvedčili, že žalobca dal súhlas na predaj vrtačky výrokom „robte si s ňou, čo chcete“, že toto vyhlásenie aj podpísal, takže žalovaný bol oprávnený bez vyčkania šesťmesačnej lehoty opravenú vrtačku predať za primeranú cenu na krytie nákladov opravy. Súd druhého stupňa mal za to, že i keď nebolo preukázané, že by bolo medzi účastníkmi došlo pri prevzatí objednávky na opravu k určaniu jej ceny v zmysle ustanovení § 229 a § 231 O. z., vzhľadom na písomné dojednanie z 22. 7. 1968, keď žalobca odmietol zaplatiť cenu opravy, boli splnené predpoklady v zmysle ustanovenia § 282 O. z.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Z ustanovenia § 229 O. z. vyplýva, že cena opravy sa určí podľa cenových predpisov už pri uzavretí zmluvy. Ak nie je možné pri uzavretí zmluvy určiť cenu pevnou sumou, musí sa určiť aspoň odhadom (§ 231 ods. 1 O. z.). Ustanovenie o spôsobe určenia ceny je predpisom donucujúcej povahy. Určitosť ceny je podstatnou náležitosťou zmluvy o službách. Keďže v tomto prípade žalovaný žiadnu cenu za opravu vrtačky neurčil, nevznikol medzi účastníkmi vzťah, ktorý by bolo možno posudzovať podľa ustanovení § 224 ods. 1, § 226, § 229, § 276 až § 278 a § 282 O. z. Tento vzťah mal byť posudzovaný podľa ustanovenia § 457 O. z. Žalovanému neprislúchalo teda právo zadržať si opravovanú vrtačku (§ 278 O. z.), lebo toto právo patrí organizácii len vtedy, keď bola uzavretá platná zmluva o poskytnutí služby. Podobne nepatrilo žalovanému ani právo predať nevyzdvihnutú vec podľa ustanovenia § 282 O. z.

Súdy obidvoch stupňov vyvodili v prejednávanej veci z vyhlásenia podpísaného žalobcom na opravenke, že medzi účastníkmi došlo k dohode podľa ustanovenia § 92 ods. 1 O. z., ktorá oprávňovala žalovaného na predaj vrtačky. V tomto vyhlásení nie je však uvedený súhlas s predajom vrtačky a ani jeden svedok nepotvrdil, že by žalobca bol dal výslovne takýto súhlas.

Vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol tento prejav urobený, mal sa súd zaoberať aj otázkou, či bol urobený vážne a určite (§ 34, § 37 O. z.), a či teda ide o platný právny úkon.

Žalobca sa pôvodne domáhal svojou žalobou, aby súd zaviazal žalovaného buď vrátiť elektrickú vrtačku, alebo mu zaplatiť 280 Kčs; na pojednávaní 15. 11. 1968 však obmedzil svoj návrh len na vrátenie vrtačky.

Obidva súdy vo svojich zamietajúcich rozsudkoch uvádzajú, že nemohli priznať náhradu za vrtačku v peniazoch, pretože tento nárok žalobca v čase rozhodovania súdov už neuplatňoval.

Prejav žalovaného urobený na pojednávaní 15. 11. 1968 bolo treba považovať za zmenu žaloby a súd mal podľa ustanovenia § 95 O. s. p. rozhodnúť o tom, či túto zmenu pripúšťa. Pred rozhodnutím mal však súd žalobcu poučiť podľa ustanovenia § 5 O. s. p. o dôsledkoch toho, že žalovaná organizácia jeho vrtačku predala, a zistiť, či aj po tomto poučení trvá na zmene žaloby. So zreteľom na to, že žalobe o vrátenie vrtačky by nebolo možno vyhovieť, nemal súd zmenu žaloby pripustiť, o čom bolo treba vyniesť rozhodnutie, a mal ďalej konať a rozhodnúť o žalobe v jej pôvodnom rozsahu. To však súd neurobil a pokračoval v konaní už len o zmenenej žalobe tak, ako keby bol býval jej zmenu pripustil.

Napadnutými rozsudkami bol teda porušený zákon v ustanoveniach § 5, § 95 a § 132 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 34, § 35 ods. 2, § 37, § 224 ods. 1, § 226, § 229, § 231 ods. 1, § 276 až § 278 a § 282 O. z.

1) porovn. rozhodnutie uverejnené pod č. 33/1969 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR